

A Szabadságtelepi Óvoda

PEDAGÓGIAI

PROGRAMJA

Székhelye: 4034 Debrecen Faraktár u. 115.

Telephelye: 4078 Debrecen Haláp 35.

Készült: 2020.08.04.

Iktatószám: 112-1112/2020.

A Szabadságtelepi Óvoda
Pedagógiai Programjával kapcsolatos adatok

Az intézmény OM azonosítója:	030865
Intézményvezető:	Váradiné Tornyai Zsuzsa
Nevelőtestület elfogadása:	2020.08.04.
Hatályba lépés:	2020.09.01.
Tervezett felülvizsgálat:	2025 vagy jogszabály módosítás esetén

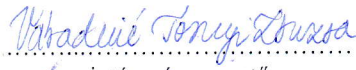

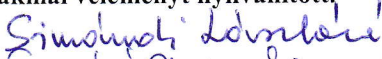
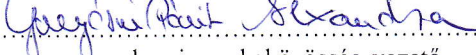

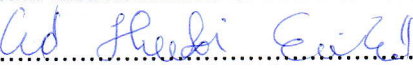
A dokumentum jellege: Nyilvános, Megtalálható:
<http://www.szabadasagtelepiovoda.gportal.hu>

Váradiné Tornyai Zsuzsa

Váradiné Tornyai Zsuzsa
intézményvezető

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

Intézmény OM - azonosítója: 030865	Készítette a nevelőtestület: intézményvezető p.h.
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a 112-1112.1/2020. határozatszámom a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított, szakmai munkaközösség-vezető
Alulírott, Váradiné Tornyai Zsuzsa, a Szabadságtelepi Óvoda magasabb vezetője nyilatkozom, hogy a 2020.08.04. napon elfogadott és 2020.09.01-től hatályba lépő Pedagógiai Program módosítása következtében a fenntartóra többlet teher nem hárul. intézményvezető p.h.	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el. b) az iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő 128. § (8)* Alulírott, Váradiné Tornyai Zsuzsa, Szabadságtelepi Óvoda magasabb vezetője nyilatkozom, hogy az intézmény jelenleg nem vesz részt egészségfejlesztési és prevenció programban. intézményvezető p.h.
Az Nkt 26. § (1) bekezdése alapján a Pedagógiai Programot az óvoda vezetője a 112-1112.2/2020. határozatszámom jóváhagyta. intézményvezető	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak a szülői közösség képviseletében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.szabadsagtelepiovoda.gportal.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2020.09.01. visszavonásig
Verziószám: 2/2020. (ahányadik módosítása a programnak)	Iktatószám: 112-1112/2020. Készült: 1 db eredeti példány

Érvényességi rendelkezés

Területi hatálya:

A Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Programja 2020-ban készült, mely területileg hatályos a nevelési-oktatási intézménybe történő belépéstől a nevelési-oktatási intézmény jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a nevelési, illetve a Pedagógiai Program részeként tartott kötelező, a nevelési-oktatási intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt.

Személyi hatálya:

Az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlenül segítőkre, továbbá azon személyekre, akik az intézményekkel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában.

Érvényessége:

Az óvodavezető jóváhagyását követően a kihirdetés napján (2020.09.01.) lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 136-1356/2018. iktatószámon jóváhagyott Pedagógiai Program.

A Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata:-

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- Óvodavezető
- Nevelőtestület bármely tagja
- Szakmai munkaközösség
- Szülői szervezet
- Óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján a nevelőtestület fogadta el és az óvoda vezetője hagyta jóvá. A módosított és jóváhagyott Pedagógiai Programot, 2020.09.01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, intézménynél, illetve további helyeken tekinthető meg:

- óvoda fenntartójánál,
- óvoda irattárában,
- óvoda vezetőjénél,
- óvoda honlapján,

- óvoda csoportjaiban.
- **A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala**

Egy – egy példányát a nevelői szobában, illetve a vezetői irodában helyezük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül a KIR Közzétételi Listán is megtekinthető www.kir.hu/KIR2_INFO/Adatszolg/Index.

Módosításának indoka lehet

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

Tájékoztatás a Pedagógiai Programról

Az óvodát kezdő gyerekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodavezető, vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról.

Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodavezető, vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, vezető-helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje bármikor benyújtható az óvodavezető-helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Legitimációs záradék

1.) **Készítette:** a Szabadságtelepi Óvoda nevelőtestülete

Dátum: 2020.08.04.

.....
Vahadlucé Tomyi Zsuzsa

intézményvezető

p.h.

2.) A Szabadságtelepi Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: 2020.08.04

.....
Gyepesné Péter Andrea Simándi Ibolya

szakmai munkaközösség-vezető(k)

3.) A Szabadságtelepi Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2020.08.04

.....
Vári Beáta Dóra

a nevelő munkát segítő alkalmazottak nevében

4.) A Szabadságtelepi Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2020.08.04

.....
Csal Hédi Eszter

a szülői közösség nevében

5.) A Szabadságtelepi Óvoda módosított Pedagógiai Programjában, a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján a

nevelőtestület által önállóan kidolgozott helyi egészségfejlesztési programot, a nevelőtestület az **iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el**¹.

Dátum: 2020.08.04

.....
Zsuzsai Erika

védőnő

- 6.) Alulírott, Váradiné Tornyi Zsuzsa, a Szabadságtelepi Óvoda magasabb vezetője, nyilatkozom, hogy a 2020.08.04-én elfogadott és 2020.09.01-től hatályba lépő Pedagógiai Program módosítása következtében a fenntartóra többlet teher nem hárul.

Dátum: 2020.08.04.

.....
Váradiné Tornyi Zsuzsa

intézményvezető

- 7.) Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – döntési hatáskörében **112-1112.1/2020.** számú határozatával **elfogadta.**

Dátum: 2020.08.04

.....
Antalné Kerezi Mária

a nevelőtestület nevében

- 8.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében 112-1112.2/2020.** határozatszámom **jóváhagyta.**

Dátum: 2020.08.04

.....
Váradiné Tornyi Zsuzsa

intézményvezető

Tartalomjegyzék

Preambulum.....	9
Küldetésnyilatkozat.....	10
Jogszabályi alapok.....	11
1. Bevezetés.....	12
2. Helyzetelemző bemutatkozás.....	12
3. Gyermekkép,óvodakép.....	14
3.1 Gyermekkép.....	14
3.2 Óvodakép.....	15
4. Az óvodai nevelés feladatai – célmeghatározás.....	16
4.1. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	17
4.2. Az egészséges életmód alakítása – Egészségfejlesztési program.....	19
4.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	20
4.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	23
4.5. A környezettudatos magatartásra nevelés.....	24
5. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	25
5.1. Az óvodai nevelés és tanulás tervezésének elvei.....	25
5.2. Az óvodai élet tervezése.....	26
5.3. Az óvoda csoportszerkezete.....	29
5.4. Az óvoda személyi feltételei.....	29
5.5. A nevelő munka tárgyi feltételei.....	32
5.6. Az óvoda kapcsolatrendszere.....	32
6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	35
6.1. Játék.....	35
6.2. Verselés, mesélés.....	36
6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	37
6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	38
6.5. Mozgás.....	40

6.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	41
6.7. Munka jellegű tevékenységek.....	42
6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	44
7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	46
8. Tehetséggondozás.....	47
9. Gyermekvédelem, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	47
10. Integrációs Pedagógiai Program.....	50
11. Célmegvalósítást segítő rendszer.....	51
11.1. Ünnepek, megemlékezések, rendezvények.....	51
11.2. A Pedagógiai Program megvalósításához szükséges eszköz és felszerelés.....	54

Irodalomjegyzék Mellékletek

- sz. Projektterv
- sz. Tematikus terv
- sz. Jegyzék az óvoda kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
- sz. Nevelőtestületi jegyzőkönyv jelenléti ívvel, érvényességi záradékkal

PREAMBULUM

Az óvoda jellemző adatai:

Az intézmény neve:

SZABADSÁGTELEPI ÓVODA

Székhelye: 4034 Debrecen, Faraktár u. 115.
Tel./fax: 06-52/416-962
E-mail: szabadsag@ovoda.debrecen.hu

Telephelye: 4078 Debrecen, Haláp 35.
Tel: 06-52/413-094

OM azonosító: 030865

Alapítás ideje: 1929

Fenntartó: DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
4024 Debrecen Piac utca 20.

Irányító szerv: DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÖZGYŰLÉSE
4024 Debrecen Piac utca 20.

A Szabadságtelepi Óvoda nevelőtestülete – az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján – készítette az intézmény Pedagógiai Programját, mely egyben az önálló intézmény nevelési programja.

Küldetésnyilatkozat

Intézményünk, a Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Programja szellemében a gyermekeink egyenlő hozzáférés biztosításával, a hátrányok és a halmozott hátrányok leküzdése, a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált, differenciált fejlesztése, érdekeiknek szolgálata, és az őket megillető jogaik biztosítása mellett kötelezte el magát.

Küldetésünk, hogy az óvodánkba járó gyermekek számára tevékenységek által, az egyenlő hozzáférés biztosításával fejlődjön személyiségük, kompetenciájuk. Differenciált fejlesztéssel érjük el az önmagukhoz mért optimális fejlesztést, mely a zökkenőmentes átmenetet segíti elő a következő intézményi fokozatba.

Vállaljuk, hogy nevelőmunkánk során **az egészséges életmód** biztosításával, óvó-védőgondoskodó környezetben, **az érzelmi nevelés, a szocializáció, az anyanyelvi és az értelmi fejlesztés harmóniáját** alapozzuk meg.

Nevelőtestületünk elkötelezett az Óvodai nevelés országos alapprogramja szellemében készített Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Program megvalósítására, s arra, - hogy az abban foglaltakat folyamatosan szem előtt tartva - fejlessze szakmai munkáját, mely egyben minden munkatársunk személyes felelőssége is.

Jogszabályi alapok

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről és módosításai
- 363/2012.(XII.17.) Kormány rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról és módosításai (137/2018. (VII. 25.) Kormány rendelet)
- 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési, oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

A pedagógiai program eljárásjogi megfelelése

- Nkt. 26. § (1) A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.
- A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

1. BEVEZETŐ

A Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Programjának (a továbbiakban Pedagógiai Program) alapelvei megfelelnek az Óvodai nevelés országos alapprogramjának (a továbbiakban Alapprogram), ez által a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve.

Alapelveink meghatározásának kiindulópontjai:

1. a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
2. a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;
3. az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az intézményünk a 3.1.5 projekt keretében, kiemelt hangsúlyt fektet a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett gyermekek hátránycsökkentésének biztosítása érdekében.

A Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Programja az Alapprogramnak megfelelően biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötetéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

2. HELYZETELEMZŐ BEMUTATKOZÁS

A Szabadságtelepi Óvoda Debrecen keleti városrészén található. Megközelítése tömegközlekedéssel egyszerű, hiszen székhelyünk a Szabadságtelep közlekedési csomópontjának közelében helyezkedik el. A felvételi körzet területén fekvő kertészekben élők számára viszonylag könnyen elérhető.

Az 1929-ben létesített intézmény 1980-ban egy épülettel, illetve 2004-től a Halápi telephelyen egy csoporttal bővült, így ma már a három épületben nyolc gyermekcsoporttal és

két tálaló konyhával működik közel 1 hold parkosított, biztonságos játékeszközökkel felszerelt játszóudvarral. 2003 óta tornaszoba és sószoba nyújtja a lehetőséget a mozgás-és egészségfejlesztéshez.

Telephelyünk épületének elhelyezkedése kivételes, hatalmas erénye a nyugodt erdei környezet, a tiszta levegő, mely még inkább hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Az óvoda szociokulturális háttere

A családi hátterek különbözősége többféle értékrendet takar. A családok élethelyzetéből adódó eltérések az óvodapedagógusainktól adaptív pedagógiai szemléletet, gondoskodást igényelnek. Segítjük a szülőket – esetenként – egyéni beszélgetéseket kezdeményezünk, a gyermekek nevelésével kapcsolatos tanácsokat, tájékoztatást adunk arról, hol kaphatnak segítséget problémáik orvoslására.

Testületünk hitvallása

Óvodánk saját nevelési rendszerének kidolgozásában pedagógiai alapelveink irányítóként hatnak:

- a) A gyermek nem kicsinyített felnőtt, fejlődésének jellemzői: az autonómia és az öntörvényűség.
- b) Az óvodáskorú gyermek életében kiemelt jelentőségű a szeretet és a biztonság.
A gyermek legfőbb joga, hogy gyermekéveit gyermekként élje meg, legalapvetőbb tevékenysége a játék.
- c) Az óvodai ismeretszerzés, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, a játék motivációs bázisa élmények, tevékenységek sorozatára épül, melyeket minden gyermek részére egyenlő hozzáférés biztosításával ajánljuk fel.
- d) Az óvodapedagógusoknak együtt kell tevékenykedniük a gyermekekkel, gondoskodni róluk, védeni őket. Az óvodapedagógus az az értő felnőtt, kinek vállalt feladata és kötelessége a gyermek fejlődésének hozzáértő, céltudatos irányítása, motiválása, előzetes tudásának megismerése, személyiségének teljes kibontakoztatása az életkori sajátosságok figyelembe vételével, a gyermeki jogok tiszteletben tartása mellett.
- e) Humán potenciánk: mosolypedagógia, humor, oldottság.
- f) Az Alapprogram, a nevelőtestület alapelvei, személyi-tárgyi feltételeink, napi

nevelőmunkánk fejlesztési gyakorlata integrációt jelent, mely rendszerbe foglaltan jelenik meg a Pedagógiai Programunkban az innovatív pedagógiai szemlélet és módszertani szabadság érvényesítésével. A céloknak és feladatoknak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat alkalmazunk.

- g) Pedagógiai Programunk kidolgozásakor szem előtt tartottuk:
- h) a Nemzeti Köznevelési Törvényt,
- i) az Óvodai nevelés országos alapprogramját,
- j) Debrecen város közoktatási, feladat ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervét.

Valljuk, hogy tolerálni, tisztelni kell a különbözőségeket, az egyéniséget.

Ilyen körülmények között elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határig való kiterjesztését.

Kiemelten kell foglalkoznunk a szociálisan hátrányos helyzetben lévők differenciált fejlesztésével, az egyenlő hozzáférés biztosításának megteremtésével.

Kilencven éves múltunk, hagyományaink és a jelen eredményei egy olyan jövő tervezését kívánják meg, amely a szülők elvárásaira építve, a Pedagógiai Program megvalósítása által sikerebb társadalmi gyakorlatra történő felkészítést eredményezhet.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1. Gyermekkép

A gyermek személyisége egyedi, mással nem helyettesíthető, individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatása a célunk, az alábbiak szerint:

Célunk: Váljon a gyermek

- egészségessé és egészséges mentálhigiénés állapotúvá,

- kreatívvá, nyitottá, gondolkodóvá,
- érdeklődővé és találgatóvá, értelmileg fejletté,
- szocializálttá, nyelvileg is szocializálttá,
- kapcsolatteremtésre és kommunikációra képessé,
- környezettudatossá.

Az óvoda alaptevékenysége az Alapító Okirat szerint:

Ellátja az óvodáskorú gyermekek óvodai nevelése és ellátása szakmai feladatait, továbbá a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelését, valamint azon sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatait, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem -, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek.

3.2. Óvodakép

A Szabadságtelepi Óvoda Alapelvei:

- A gyermeki jogok és érdekek mindenek felett állnak.
- A gyermekek nevelése elsősorban a családok joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia.
- A gyermekek elsődleges tevékenysége, legelemibb pszichikus szükséglete: a JÁTÉK.
- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- Nevelőmunkánk az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, valamint anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- A gyermekek **esélyegyenlőségének** biztosítása, a **hátrányos megkülönböztetés kizárásának úgy kell megvalósulnia, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.**

Óvodánk és óvodapedagógusainak attitűdje:

- a gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése és bizalom iránta,
- a gyermeki személyiség fejlődésének segítése, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása,
- pedagógiai intézkedéseinkkel a gyermek személyiségéhez igazodás,
- a gyermekek fejlesztésének, a differenciált fejlődés elősegítésének, a tehetség fejlesztésének megvalósítása,
- a hátrányok csökkentése,
- emberi értékek közvetítése,
- gyermekközpontú, befogadó hozzáállás, minden óvodás gyermek számára az egyenlő hozzáférés biztosítása.

A nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- egészséges életmód alakítása,
- érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI - CÉLMEGHATÁROZÁS

A Szabadságtelepi Óvoda nevelési céljai

Eredményesen és hatékonyan fejlődjön az óvodás gyermekek személyisége az eltérő fejlődési ütem és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

Kompetenciáik, képességeik szintje pozitív irányba mozduljon el, valósuljon meg a gyermek képességének önmagához mért optimális fejlesztése a zökkenőmentes átmenethez a következő intézményi fokozatba.

4.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

A képességfejlesztés, a kompetencia fejlesztés, a nevelés intézményi szintű feladatai

Az óvodáskori hatékony fejlesztés folyamata: a veleszületett képességek feltérképezése után minden gyermek fejlesztését a saját szintjéről indítjuk és a fejlesztés menetét a gyermek haladásához ütemezzük. A képességfejlesztés akkor eredményes, ha differenciáltan érvényesül az egyéni bánásmód. Az eltérő fejlődésű és képességű gyermekek a világ megismerését más-más úton, időben és módon érik el.

A tevékenységek során szerzett ismeretek jobban tudatosodnak a gyermekben, a tapasztalás során képességeik jobban fejlődnek. Az óvodai ismeretszerzés és képességfejlesztés folyamata tevékenységek sorozatában valósul meg. A tevékenységek során derül ki, hogy melyik gyermek milyen ismeretekkel rendelkezik, van-e olyan ismerethiánya, amely képességeinek fejlődését akadályozza.

A képességfejlesztő játékok, a kezdeményezések, a cselekvő tanulás lehetőséget teremt az ismeretátadásra, a játékosság, a tanulási folyamat terén is kiemelt szerepet kap.

E korosztály gondolkodása még ikonikus, azaz képi, az asszociációs háló és fogalmi gondolkodás még alakulóban van, a tevékenységekben történő tanulás pedig mozgásos, több érzékszervi tapasztalásos úton, azaz szenzomotoros formában történik.

Az ismeret, attitűd, képesség hármas egységként létrejövő kompetenciája jelentéstartalmában több, minőségében más pedagógiai fogalom, így nem egyértelmű megfeleltetése egyik részterületnek sem. A kompetencia alapú óvodai nevelés ennek a hármas egységnek a részre bontása, a komplex egész viszonyrendszerében.

Gyermeki szükségletek kielégítése: Derűs, családi, nyugodt légkört teremtve biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Gondoskodunk a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítéséről. Kiegyensúlyozottabbá válásuk érdekében egészségre, mozgásra motiváló környezet biztosításával, szeretetteljes játékos légkör kialakításával teremtjük meg az optimális feltételeket.

Nyelvi szocializáció: Beszédértő és beszédet alkalmazó gyermekek nevelése.

Kapcsolatteremtés: A közösségi életre való felkészítés, a szociális életképesség kialakítása.

Kommunikáció: Közmegegyezésre való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélést és az együttműködést szolgálják.

Személyiségfejlesztés: Óvodásaink személyiségének fejlesztését, valamint a tehetséggondozását - változatos tevékenységfajták feltételeinek biztosításával, élményre és tapasztalatra építettséggel - minél összetettebb tevékenységformák megszervezésével valósítjuk meg. Tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó megfelelő műveltségi tartalmakat közvetítünk. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiség vonások fejlődését.

Pedagógiai tevékenységrendszerünkkel és tárgyi környezetünkkel segítjük a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását.

Konszenzuson alapuló értékeink: Komplexitás, tárgyi integráció, koncentráció, reflexió, önreflexió, értékorientáció, keresztény értékek, tartós érték, erkölcs, etika, hagyomány, identitástudat, hazaszeretet, egészséges életvitel, saját életvezetés, sikerorientáltság.

Tehetséggondozás: Intézményi szinten a tehetség ígéreték felismerése, tehetségük kibontakoztatásuknak segítése a célunk. A tehetséggondozást kollégáink hatékonyan építik be nevelőmunkájukba. Specifikus tehetség azonosítása esetén a szülőkkel történő szoros együttműködés kialakítására törekszünk. A specifikus tehetséggondozást tehetség műhelyekben végezzük, a csoportból kiemelve a tehetséges gyermekeket.

Differenciált fejlődés elősegítése: A fejlődés elősegítése érdekében egyénre szabott fejlesztési tervet készítünk, mely irányt mutat a neveléshez, különös tekintettel a játék fejlesztő hatására. A hátrányok leküzdése az egyenlő hozzáférés megteremtése érdekében.

A fentiekkel összefüggő óvodai feladatok

Amennyiben a helyzet kívánja, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekei számára óvodai nevelésében biztosítjuk:

- az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését,
- közösségi társadalmi integritását,
- az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk a nyelvi nevelést, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

4.2. Az egészséges életmód alakítása - Egészségfejlesztési program

Gyermekeink testi és lelki fejlődését már az óvodába lépés előtt alapvetően meghatározzák a család szociális, kulturális és anyagi körülményei, melyek különbözőek. Az egészséges életmódhoz szorosan kapcsolódik a megfelelő mentálhigiéné is.

A Pedagógiai Program részét képező egészségfejlesztési program főbb pontjai

- Az egészségfejlesztési program folyamat jellegűen az egész nevelési év során része a nevelő munkának.
- A nevelési tervbe beépítésre kerül a speciális egészségfejlesztési tematikájú tevékenység.
- Az intézmény évente szervez programokat az egészségfejlesztés témakörében.
- Az intézmény humánpolitikájának alakításában szempont az egészség és az egészséges életmódra nevelésre való nyitottság.
- Az egészségfejlesztés témakörében tartott beszámolókra évente sor kerül.
- A pedagógusok lehetőség szerint részt vesznek egészségfejlesztéssel, egészségneveléssel kapcsolatos továbbképzéseken.
- A pedagógusok kooperatív technikákat alkalmaznak az egészségfejlesztés területén is.
- A pedagógiai munkába beépülnek az egészségfejlesztési, egészségnevelési játékok.
- Az intézmény az egészségfejlesztési programjának aktív résztvevői a külső szakemberek (pl.: védőnő, pszichológus).
- Az intézmény egészségfejlesztési programjában is partnerként működünk együtt a családokkal.

Az egészséges életmód alakításának célja

A helyes életritmus megszervezése, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységek és az ezen alapuló egészséges életmód szokásainak kialakítása.

Az egészséges életmód alakításának feladatai

- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, a tudatos étkezési szokások alakítása, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, mentális egészségvédelem.

- A gyermekek egészséges óvodai környezetének megteremtése.
- Óvodánk valamennyi helyiségét, udvarát, tárgyi eszközeit úgy alakítjuk, hogy feleljen meg óvodás gyermekeink igényeinek, méretének, mozgásszükségletének, biztonságának.
- Biztosítjuk a gyermekeink megfelelő gondozottságát, alapvető fizikai szükségleteinek kielégítését.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése is fontos feladatunk.
- Gyermekeink testi képességeinek fejlesztése spontán és irányított formában zajló folyamat.
- Gyermekeink edzése, a sószoba használata, egészségének védelme, óvása, megőrzése, melyet folyamatos, fokozatos kondicionálással érünk el, figyelve a balesetek megelőzésére.
- Gyermekeink testi szükségleteinek kielégítése meghatározza szellemi terhelhetőségük lehetőségeit. A mozgás szeretete, a szükségletek kielégítése gyermekeinkben egészséges mentálhigiénés állapotot, pszichikai harmóniát hoz létre.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), illetve a beilleszkedési és tanulási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése érdekében preventív és korrekciós feladatokat látunk el, szükség szerint szakemberek bevonásával segítünk a gyermekeknek. A tapintatos, elfogadó magatartás a szülőkkel való partneri együttműködés és a szakemberek bevonása segíthet az okok feltárásában és így a tünetek oldásában.

4.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Személyiségén belül az érzelmek dominálnak. A gyermekeknek azonban sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. Ezen szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában meghatározó szerepe van a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek. Így a gyermek számára az első, meghatározó szocializációs színtér a család. A családi hatások spontán és tudatos módon valósítják meg a társadalomba való bevezetés feladatait. Óvodánkba különböző kultúrájú családokból érkeznek a gyermekek.

A fejlesztés csak azután kezdődhet, miután az óvodánkba járó gyermek biztonságosan mozog az őt körülvevő új környezetben. Egyik elsőrendű feladatunk a spontán családi

nevelésre való tervszerű ráépítés, illetve a negatív megnyilvánulások leépítése. Óvodánk tudatosan alakítja a nevelő hatásokat, tehát nem spontán szocializációnak, hanem pedagógiailag determinált, tervezett szocializációnak a színtere.

A jól átgondoltan felállított és következetesen betartott illemszabályok a gyermekek számára megkönnyítik a beilleszkedést, biztonságot adnak.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlása, a gyermekek szokás- és normarendszerének megalapozása. A gyermeki magatartás és erkölcsi tulajdonságainak alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógusaink és a pedagógiai munkát segítő felnőttek személyisége, kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

Óvodánk a szociális viselkedés gyakorlásának színtere, ahol a társas - közösségi tevékenységek nevelőmunkánk egészét átfogják. A kialakuló szokás- és szabályrendszer lehetővé teszi a gyermek - gyermek közötti együttműködést, az odafigyelést, a konfliktusok önálló megoldását. Gyermekeink érzelmileg kötődnek társaikhoz és az óvodánkban dolgozó felnőttekhez. Az évek során fokozódik aktivitásuk, önállóságuk, nyitottságuk. Az óvodai élet folyamán kialakul a közösséghez való tartozás érzése, mások munkájának megbecsülése, a kialakított szokások, hagyományok ápolása révén. A társas kapcsolatok, a közös munka jellegű tevékenységek, a komplex óvodai tevékenység rendszere is erősíti az összetartozás érzését.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.

Részfeladatot vállalunk egy - egy tevékenységben, mintát nyújtva, amelyet a gyermek megfigyelhet, utánozhat. A bizalom, a megértés, a türelem, a segítőkészség légkörében kapott pozitív viselkedésminták gyorsítják az együttműködési szabályok elsajátítását.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze a játék, a közös élmények, feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tevékenységi formák. Óvodánk gyermekközösségének kialakítását változatos és sokszínű tevékenységek rendszerén keresztül valósítjuk meg úgy, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének megfelelően tevékenykedhet.

Az óvodai érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja

A társadalmi és értékrendbeli változások, valamint a pszichológiai-pedagógiai tények figyelembevételével a gyermeki igények és szokásrend együttes alakítása. Az óvodás gyermek számára ennek a leghatékonyabb terepe a játék.

A gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A helyes szociális magatartás, viselkedés megalapozása, gyermekeink társadalmi gyakorlatra, azaz az életre való felkészítése. Célunk az, hogy gyermekeink rendelkezzenek azokkal a kompetenciákkal, képességekkel, amelyek egy adott tevékenység, feladat elvégzéséhez szükségesek.

Kapcsolatteremtő képesség fejlesztése báb-drámapedagógia alkalmazásával.

Nevelési célunk, hogy igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen.

Az óvodai érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés feladatai

- Már óvodába lépéskor kedvező hatások érik a gyermekeket érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, családi légkörben.
- Egyszerre segítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának, önbizalmának alakulását és önkifejező törekvéseit.
- Nyújtunk lehetőséget a természetes, társas szükségletek kielégítésére annak érdekében, hogy a gyermek - óvodapedagógus, a gyermek - dajka, a gyermek - gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.
- Az egyenlő hozzáférés lehetőségének megteremtésével a különbözőségek tiszteletére, elfogadására nevelés, hátránykompenzációra irányuló törekvés. A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Az érzelmi megnyilvánulások irányításának, illetve az alkalmazkodás képességének fejlesztése, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonása.
- Igényesség alakítása saját személye és környezete tekintetében.

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése. Szükségszerűen, ha speciális ismereteket igényel a fejlesztés, akkor megfelelő szakemberek közreműködésének kezdeményezése (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, stb.).
- A kapcsolatteremtő és a kommunikációs képességek fejlesztése, társas és közösségi tevékenységek által - folyamatos szocializációval -, mely a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség) és akaratának fejlődését (feladattudat, szabálytudat, kitartás, önfegyelem, önállóság,) eredményezi.
- Óvodánkban az illemszabályok kialakítását fontosnak tartjuk.

4.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodánkba eltérő beszédkészséggel és szókinccsel érkeznek a gyermekek. Alapvető szükségleteik kielégítésének feltétele a kommunikáció.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvoda mindennapi életét, tartalma a pedagógia eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

Az óvodánkban folyó anyanyelvi nevelés hozzájárul a társadalmi érintkezés megalapozásához. A gyermekek szókincsét formálja a szociokulturális háttér és az őket ért hatások. Óvodapedagógusaink és a pedagógiai munkát segítők kommunikációja minta a gyermekek számára.

A kapcsolatok (gyermek - gyermek, gyermek - felnőtt között) kialakításának és formálásának fontos eszköze az anyanyelv. A komplex folyamatban az egészséges önbizalom fejlesztése is feladatunk.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja

Fejlődjön az életkornak megfelelő szintű beszédészlelés és beszédértés. Teremtsük meg a beszédhelyzetet, legyen motivált a verbális önkifejezésben.

Legyen biztosított a beszéd, a nyelvi kifejezőkészség fejlesztése, speciális esetben vonjanak be az óvodapedagógusok további szakembereket a folyamatba (pl. logopédus, fejlesztő pedagógus, stb.)

Állandósuljon az értelmi képesség, a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés feladatai

- Közléseink, kéréseink egyszerűek, érthetőek, lényegre törőek legyenek a gyermekek számára.
- A beszédtechnika, a beszédfejlesztés és a beszédmegértés fejlesztése nyelvi játékok közben.
- A gyermekek korrekt megfigyelésére alapozva, a méréseket követően reális egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Változatos tevékenység biztosítása a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezése, bővítése.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, kreativitás) fejlesztése.

4.5. A környezettudatos magatartásra nevelés

Intézményünk elkötelezett a fenntarthatóság biztosítása mellett. Valljuk, hogy a természetes és épített környezet minőségét, értékeit meg kell őriznünk, és ezt a szemléletet tovább kell adnunk a ránk bízott gyermekek számára.

A gyermekeket saját nyelvükön, játékos formában szólítjuk meg. Célunk nemcsak az óvodások, de szüleik illetve közvetlen környezetünk szemléletformálása is.

Az óvoda udvara növényekkel parkosított, játszórésze folyamatosan fejlesztés alatt áll. A természetes és az épített környezet harmóniája esztétikus, biztonságos.

Védjük, óvjuk az udvar faunáját, melynek területén több madáretetőt és fészkelő odút helyeztünk el. Télen eleséggel, nyáron vízzel és fürdetési lehetőséggel látjuk el a madarakat, ezzel is eleget téve a Madárbarát Óvoda elvárásainak.

Folyamatosan telepítjük és a gyermekekkel együtt gondozzuk a csoportszoba és az udvar növényvilágát, hangsúlyt fektetünk a tudatos hulladékkezelésre.

Az óvoda programszervezés során szem előtt tartjuk a környezetvédelmet, a hozzá tartozó világnapokat.

Miközben felfedezik környezetüket, megismerik a hazájukat, az ott élő embereket, a néphagyományokat, hazai tájakat, népszokásokat, a közösséghez tartozás élményét, a helyi hagyományokat, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit és megtanulják szeretni, védeni azokat.

Sétákat, kirándulásokat szervezünk az épített és a természetes környezet megismerésére. Mindezen lehetőségek biztosítják, hogy a gyermekek ismeretei természetes élethelyzetekben, tevékenységek, megfigyelések, tapasztalások során gyarapodjanak.

A természeti és társadalmi ismeretnyújtást úgy szervezzük meg, hogy mindenkinek lehetősége legyen saját képességeinek megfelelően tevékenykedni, fejlődni. Nagy hangsúlyt fektetünk, - spontán és szervezett formában - a természetben zajló események, folyamatok megfigyelésére, biztosítva a megfelelő számú gyakorlás, tevékenység lehetőségét, melyhez mennyiségileg és minőségileg megfelelő eszközöket biztosítunk.

Rendszeres tevékenységeink

Környezetvédelemmel kapcsolatos programok, események szervezése. Szűkebb- és tágabb környezetünk, városunk nevezetességeinek látogatása, megismertetése.

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A gyermekekkel kapcsolatos valamennyi tevékenységi formát óvodapedagógusok irányítják.

Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt jelentőségű tevékenység, melynek során az óvodapedagógusok és valamennyi munkatárs segíti a gyermekek önállóságának fejlődését.

5.1. Az óvodai nevelés és tanulás tervezésének elvei

A tervezés tudatos és átgondolt folyamat, melynek során figyelembe vesszük, hogy a gyermekek személyiségének fejlődési üteme eltérő lehet. Fejlődésük nyomon követését a Szabadságtelepi Óvoda mindenkori Gyermekei mérések szabályzata alapján végezzük. Ehhez szükséges a gyermekek megfigyelése és megismerése. A mérés évente legalább két

alkalommal szükséges. Feladatunk a képességmérés dokumentumainak elkészítése és a szülőkkel való megismertetése.

Tervezésünket anyaggyűjtés előzi meg, mely a tanulási tevékenységek minden formájára kiterjed. Az óvodapedagógus által tervezett, elképzelt fejlesztést kiegészíthetik a gyermekek spontán ötletei. A nevelési, tanulási folyamat tervezésének fő szempontjai az élményszerzés, többoldalú tapasztalatszerzés és a játékos formában történő aktív tevékenykedtetés.

A komplex fejlesztés a Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Programja alapján, projekt alapú módszerrel valósul meg.

A projekttémákat és azok céljait, valamint feladatait a nevelési év kezdetétől; szeptember 1-től május 31-ig tartó időszakára tervezzük meg.

A nevelés, tanulás tervezését, a komplex fejlesztést az egyes projektek időigényének megfelelően (1-8 hét) heti szinten rögzítjük a csoportnaplókban.

A nevelés-tanulás tervét féléves időszakra készítjük el. Szeptember 1-től január 31-ig, február 1-től május 31-ig, továbbá június 1-től augusztus 31-ig nevelési tervet készítünk. A féléves tervek eredményeit az adott időszak végén értékeljük a csoportnaplóban.

A nyári udvari élet tevékenység tartalmának tervezését és értékelését is a csoportnaplókban rögzítjük.

Ügyeleti rendszerben a csoportnaplóban rögzített külön terv alapján történik meg a tervezés, melyet az esetleges külön szabályozásoknak megfelelően szükséges megvalósítani.

A tervezéskor komplex módon figyelembe vesszük intézményünk sajátosságait, nevelési környezetünket és speciális lehetőségeinket.

5.2. Az óvodai élet tervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a keretet, melyben a párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez. A rendszeresség és az ismétlődések megteremtik az érzelmi biztonság feltételeit.

Napirendünk kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek igényeit, szükségleteit továbbá a tárgyi feltételeket, a helyi sajátosságokat, szem előtt tartva a harmonikus szabad

játék kitüntetett szerepét. A közösen használt helyiségeket igénybe vevő csoportok összehangolják napirendjüket a folyamatosság megvalósítása érdekében.

A nyitva tartás ideje alatt napirendünk elemei:

Gyülekezés, szabadjáték, egyéni képességfejlesztés

Folyamatos tízórai, tisztálkodási tevékenységek

Mesélés, verselés, komplex tevékenységekben történő tanulási tevékenységek, szabad játék, élményszerzés, mindennapi mozgás, öltözködés, egészséges életmódot erősítő egyéb szervezett tevékenységek

Öltözködés, tisztálkodás, ebéd

Mesélés, délutáni pihenő

Ébresztő, tisztálkodás, uzsonna

Játék, egyéni képességfejlesztés.

A csoportok napirend kialakításának szempontjai:

- a gyermekek fejlettségi szintje,
- a gyermekek igényei,
- aktualitások,
- az egyes tevékenységek időigénye.

Az óvodai élet tevékenységformái

- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Matematikai tartalmú tevékenységek
- Természeti-emberi-tárgyi környezet
- Munka jellegű tevékenység
- Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A napirend általános időkerete

Gyülekezés, szabadjáték, egyéni képességfejlesztés	2 óra 45 perc
Folyamatos tízórai, tisztálkodási tevékenységek	30 perc
Mesélés, verselés, komplex tevékenységekben történő tanulási tevékenységek, szabad játék, élményszerzés, mindennapi mozgás, öltözködés, egészséges életmódot erősítő egyéb szervezett tevékenységek	2 óra 30 perc
Öltözködés, tisztálkodás, ebéd	1 óra
Mesélés, délutáni pihenő	1 óra 45 perc
Ébresztő, tisztálkodás, uzsonna	30 perc
Játék, egyéni képességfejlesztés	3 óra
Összesen:	10 óra nyitva tartás/csoport

A nyári hónapokban (június – augusztus)

- A napirend időkerete és tartalma - fejlesztési célkitűzéseink megtartásával - az évszak jellegének megfelelő tevékenység alapú és rendszerű.

Téli-, nyári- vagy veszélyhelyzet ideje alatti ügyeleti rend:

- A napirend alakítása - az esetleges külön szabályozásokat figyelembe véve -, tevékenység alapú és rendszerű, gyermeklétszámnak megfelelően történik.
- Veszélyhelyzet ideje alatti zárás esetén a szülőkkel és a gyermekekkel a digitális kapcsolattartási formák preferáltak. A gyermekek számára ajánlott játékos tevékenységformákat a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatják.

A nevelőmunka dokumentálása:

- csoportnapló, felvételi és mulasztási napló, statisztikai lap, szülői nyilatkozat, étkezők nyilvántartása,
- napirend összeállítása,
- a nevelőmunka értékelése a csoportnaplóban,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése (Fejlődési napló – Egyéni fejlesztési tervek).

5.3. Az óvoda csoportszerkezete

A gyermekcsoport szervezését meghatározó tényezők:

- életkor
- szülők igénye
- gyermekek szociális kapcsolata

Csoport szervezésének elvei:

- lehetőségekhez, igényekhez mérten életkor szerint heterogén vagy homogén csoportok kialakítása,
- a nemek- és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek intézményen belüli arányos elosztása.
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztása az óvodai csoportok kialakítása során.

5.4. Az óvoda személyi feltételei

Óvodánkban foglalkoztatott alkalmazottak maximális száma: 34,75 fő

Munkakör jellege	Maximális létszám (fő)
Pedagógiai képesítéssel rendelkező főállású óvodapedagógusok száma	17
Nevelő munkát segítő főállású szakképesített dajkák száma	8
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak száma	9,75
Összes alkalmazott	34,75

a) Óvodánkban biztosított a kettős norma; -16 óvodapedagógus látja el feladatát 1 fő kinevezett óvodavezetővel.

Továbbképzési tervünknek megfelelően ütemezzük a továbbképzést és a szakvizsgát adó képzéseket. Lehetőségeinkhez mérten támogatjuk a továbbtanulást és az önképzést. Az óvodapedagógusok az eddigiekben is számos tanfolyamon szereztek tanúsítványt és folyamatosan képzik magukat.

Pedagógus kompetenciák, elvárások a mindenkori hatályos az *Oktatási Hivatal által kiadott elvárás rendszer* alapján:

- Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás.
 - Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
 - A tanulás támogatása.
 - A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.
 - A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.
 - Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
 - Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
 - Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.
 - A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.
- b) A pedagógiai munkát 3 fő pedagógiai asszisztens, az intézmény adminisztrációs munkáját 1 fő óvodatitkár segíti.
- c) Minden dajkánk (8 fő) szakképzett.
- d) A maximálisan felvehető gyermekek létszáma: 240 fő

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Nevelőmunkánk eredményeit igazolják a partnereinktől kapott pozitív visszajelzések.

Emberi és szakmai kvalitásokat figyelembe vevő, egymás munkáját is elismerő, folyamatosan képzett nevelői közösség működtetése is feladatunk.

Szakmai munka szervezésének értékei, pozitívumai:

- A családok és gyermekek személyiségének feltétel nélküli elfogadása.

- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket nevelő óvoda kapcsolattartása az érintett kisebbségi szervezetekkel, egyesületekkel, kisebbségi önkormányzatokkal.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésének megvalósítása.
- Gyermekszeretet, valamint a gyermeki jogok tiszteletben tartása.
- Szeretetteljes, nyílt intézményi légkör megteremtése.
- A nevelőközösségen belül egymás munkájának és személyiségének megbecsülése, tisztelete, ezáltal az egyéni pedagógiai presztízs növelése, mely erősíti az intézmény hírnevét is.
- Igényes, folyamatos, kiegyensúlyozott nevelőmunka.
- Igény az önképzésre, a továbbképzésre, szakvizsgára, - finanszírozási lehetőségek felkutatásával.
- A nevelőtestületi tagok együttműködése, szakmai segítségnyújtása.
- Az óvodapedagógusi tevékenységet segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az intézmény stratégiai dokumentumai nyilvánosak, megtekinthetőségük folyamatos a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltak szerint

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- A Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Program
- Házirend
- Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv

Az érdeklődők számára az alábbi megtekintési lehetőséget kínáljuk a következő személyeknél, illetve helyszíneken: - az intézményvezetőnél,

- az intézményvezető-helyettesnél,
- a munkaközösség vezetőknél, -
az intézmény honlapján.

5.5. A nevelőmunka tárgyi feltételei

A három külön épületben működő intézmény felszereltsége, eszközállománya jónak mondható, mely a közétkeztetés feltételeire is vonatkozik. Óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A csoportszobák tiszták és higiénikusak. Intézményünk biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet a munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők, partnerek fogadására.

Elmondható, hogy munkánk végzéséhez a tárgyi feltételek optimálisak, folyamatosan törekszünk fejlesztésükre.

5.6. Az óvoda kapcsolatrendszere

Köznevelési intézményünk az intézmény működése, a gyermekek szociális-, gyermekvédelmi és nevelési feladatainak ellátása érdekében kapcsolatban áll más intézményekkel, szervezetekkel az intézményvezető és más kapcsolattartók útján.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a Szabadságtelepi Óvoda nyitott és kezdeményező.

Közvetlen partnereink és a kapcsolattartásért felelősök köre - Szülők - intézményvezető, óvodapedagógusok

Az intézmény a Nemzeti Köznevelési Törvénynek megfelelően a nevelési év során rendszeresen szóbeli tájékoztatást nyújt (szülői értekezletek, fogadóórák). Az intézményi „Éves munkatervben” is rögzített időkben – nevelési évenként két csoportszintű és két SZM választmányi szülői értekezlet kerül megszervezésre. Az intézmény honlapjának folyamatos frissítése, az aktualitások és események közzé tétele segíti a tájékoztatást.

- Iskolák és óvodák, külföldi magyar óvodák - óvodavezetők, iskolák igazgatói, iskolai koordinátor, óvodapedagógusok

Az óvodából a következő intézményi fokozatba, az iskolába történő átmenetet segítjük. Óvodapedagógusaink figyelemmel kísérhetik egy tanítási óra keretében, hogyan dolgoznak volt óvodásaink, az elsősök. Lehetőséget biztosítunk az iskolák számára, hogy gyermekeink óvodai nevelését megismerhessék az óvodai tevékenységek látogatása alkalmával. A környező

óvodák, az egy vezetői munkaközösségbe tartozó intézmények kölcsönösen látogatják rendezvényeiket. „ A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn” a partiumi Hegyközkovácsi és Bihar települések óvodáival, a szlovákiai Fülek magyar óvodájával és a kárpátaljai bustyaházai Szent Erzsébet Óvodával.

- **Bölcsőde – óvodavezető, bölcsődei koordinátor**

Az óvodába lépés fordulópont a bölcsődés gyermek életében is. Az alkalmazkodás, az új környezet, az ismeretlen felnőttek pszichés megterhelést jelentenek a gyermekek számára. Ezért fontos, hogy tájékozódjunk a bölcsőde életéről és működéséről, segítve ezzel a gyermekek zökkenőmentes beilleszkedését. A bölcsődéből érkező gyermekek lehetőleg egy óvodai csoportba kerülnek, mivel ők már ismerik egymást, barátságok csírái alakultak ki. A közös programokat előzetesen minden évben egyeztetjük.

- **Közoktatás irányítás, Fenntartó – óvodavezető**

- Közgyűlés
- Oktatási Bizottság
- Humán Főosztály
- Intézményfelügyeleti Osztály
- Oktatási Hivatal
- Kormányhivatal
- Pedagógiai Oktatási Központ

- **Debrecen Megyei Jogú Város Család és Gyermekjóléti Központja - óvodavezető, gyermekvédelmi felelős, esélyegyenlőségi megbízott**

Veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében a) tájékoztatás nyújtása,

- b) igény esetén jelenlét környezettanulmány felvételénél,
- c) kapcsolattartás a családgondozóval, esetmenedzserrel
- d) egyeztető tárgyaláson való megjelenés,

e) adatok egyeztetése,

f) adatok nyilvántartása.

- **Szakmai Szolgáltatók – óvodavezető**

- Hajdú- Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

- Pedagógus Könyvtár

- Pedagógiai Oktatási Központ

- Hajdú-Bihar Megyei Közoktatási Szolgáltató Intézet Gyógypedagógiai Szakértői és Rehabilitációs Szolgáltató Központ

- **Egészségügyi intézmények - egészségügyi felelős**

- gyermekfogászat

- védőnő

- **Kulturális intézmények - munkaközösség vezetők**

- Csokonai Színház

- Vasutas Egyetértés Művelődési Központ

- Vojtina Bábszínház

- Modem

- **Egyéb kapcsolatok – óvodavezető, óvodapedagógusok**

- Bánki Tájház és Arborétum - Hungast Vital Kft.

- Nagyerdei Kultúrpark

- Botanikus kert

- Erdei Óvoda Hármashegyfalja

- Aktív Európai Fiatalokért Egyesület

6. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

6.1. Játék

A gyermekek elemi pszichikus szükséglete a játék. Jót és jól játszani a gyermek dolga, mert a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában dolgozza fel. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé, mert a játék folyamatában olyan tulajdonságok alakulnak ki a gyermekben, melyek később a társadalomba való beilleszkedést nagymértékben segíthetik.

Óvodánk meglévő eszközállományának, biztonságos játékainak karbantartásáról, felújításáról, pótlásáról és bővítéséről folyamatosan, saját készítésű eszközökkel is gondoskodunk, - kötelező eszközjegyzékben, foglaltak biztosításával.

Minden gyermek számára nélkülözhetetlen a szabadban, a friss levegőn való mozgás, játék, mely során érvényesül a felszabadultság, az önkéntesség, az alkotókedv, az öröm. Fejlődnek gyermekeink testi képességei, szociális érzékenységük, valamint intellektuális képességeik.

Minden játéktevékenységben figyelembe vesszük a gyermekek önállóságra való törekvését, hisz a játék kiemelt jelentőségű önfejlesztő, tapasztalatszerző tevékenység. Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba és együtt játszunk a gyermekekkel. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt felelősségét. Hangulatok, ingerek, élmények és a tárgyi feltételek megteremtésével belülről vezérelve indul, s folyamatában meg - megújulva magasabb fejlődési szintre jut a játék. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Feladatunk, hogy gyermekeink személyiségfejlődése biztosított legyen - a játék által – és ehhez a következő feltételeket teremtjük meg:

1. élményszerű óvodai élet,
2. nyugodt alkotói légkör,
3. megfelelő hely és idő,
4. játékeszközök,
5. ötletek, lehetőségek, helyzetek megteremtése,
6. közös élményszerzési lehetőség, a különböző játékformákhoz,
7. a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása,

8. együttjátászás lehetősége.

A fentiek biztosításával az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének lehetőségét segítjük elő.

6.2. Verselés, mesélés

Meseanyagunk az élménynyújtás mellett a valós életre nevel, valamint fejleszti gyermekeink erkölcsi, etikai fejlődését, esztétikai érzékét, szókincsét, igazságérzetét.

A személyes kapcsolat a mesélővel kialakítja gyermekeink érzelmi biztonságát, belső képalkotását, a művek belső képvilágának megjelenítését. Ez a folyamat a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Így válik élményszerűvé a mese- és vershallgatás, a bábozás, a dramatikus játék, így fogják gyermekeink kultúránk e kincseit megérteni, megszeretni és megőrizni.

Az anyaggyűjtés során egyaránt helyet kapnak a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt.

Az igényesen kiválasztott irodalmi anyag nap, mint nap szerepel tervezésünkben és napirendünkben új anyagként vagy ismétlésként, mert a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés élményüket gazdagítja és mélyítve - gyermekeink mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A magyar gyermekirodalom gazdag, jó és erős alapot kínál a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Az irodalmi anyagokat egy - egy tágabb időszakhoz, évszakhoz vagy ünnepek köré csoportosítjuk.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A verselés, mesélés célja

- ismerjék meg népi kultúránkat, hagyományainkat, a népmesék, klasszikus és kortárs irodalmi művek világát,
- 1. erősödjenek a gyermeki személyiségben rejlő pozitív tulajdonságok,
- 2. mesehallgatás, mesemondás és a hozzá kapcsolódó játék, mozgás vagy ábrázolás váljék belső igényükké,
- 3. nyújtson élményt a versek, mondókák ritmikus hangzása, a mesei szituációk teremtsenek érzelmi biztonságot, lehetőséget a feloldódásra,
- 4. a báb-drámapedagógia alkalmazása által is fejlődjön kapcsolatteremtő képességük

A verselés, mesélés feladatai

- irodalmi élmény biztosítása,
- belső kép, figyelem, fantázia fejlesztése,
- a bábozás, a dramatizálás, a szituációs játékok a drámajátékok beépítése - lehetőség megteremtése a gyermekeink önálló szöveg- és mesemondására, - tehetségek felismerése, beazonosítása, gondozása.

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Kodály Zoltán útmutatásai alapján a Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjára épülő fejlesztést valósítjuk meg.

Hangsúlyt fektetünk az eltérő egyéni készségszintekre és ezeket figyelembe véve komplexen fejlesztjük gyermekeink személyiségét. Fontosnak tartjuk, hogy az ének-zene, énekes játékok komplex módon épüljenek be napi tevékenységünkbe.

A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének, fejlődik gyermekeink alkotó fantáziája. A zenei kreativitás fejlesztése az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt. Az improvizálás örömet okoz számukra, s egyben fejlesztő hatással bír. Ez tükröződik mozgásukban, táncmozdulataikban és éneklésük során is. Gyermekeink igényeihez igazodva ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, kortárs művészeti alkotások is szerepelnek a komplex tevékenységek folyamatában.

A néphagyományokat beépítjük a napi zenei tevékenységekbe, hisz múltra építjük a jövőt. A magyar zenei nevelés szilárd alapja az összegyűjtött és így megőrzött népdalkincs, a

népi gyermekdalok közös éneklésével, az éneklést kísérő közös játékkal, az énekes játékkal örömet nyújtunk óvodásainknak. A gyermekek számára igazi élményt az élő zene jelent. Zenehallgatás során az aktualitásokat figyelembe véve, népdalokat, műdalokat, kortárs művészeti alkotásokat adunk elő élményszerűen. A napközben adódó spontán lehetőségeket mondókázásra, éneklésre, körjátékok játszására egyaránt használjuk. Mindez alkalmat ad a zene iránti befogadó képesség erősítésére, ízlésformálásra és a zenei átélésre. Valamennyi tevékenységi formába belophatjuk a zenét, alkalmat adva a gyermek továbbfejlődésére. A zenei nevelésnek kulcsfontosságot tulajdonítunk a gyermekek személyiségfejlődésében.

Az ének-zenével, énekes játékkal segítjük a gyermekek nyelvi-kommunikációs fejlődését. A gyermekekben meglévő ösztönös zenei érzékre építve gyakoroljuk az anyanyelv, zenei anyanyelv elsajátítását.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja

- váljanak zeneértő és zenekedvelővé
- nyújtson élményt a zenehallgatás,
- jelentsen örömet a közös éneklés,
- váljanak fogékonnyá a zene iránt.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc feladatai

- a zenei érdeklődés felkeltése és az ének-zenei képességek-kompetenciák megalapozása,
- a meghitt légkör megteremtése a zenei élmények befogadásához,
- a dallam, a ritmus, a mozgás, egyszerű táncmozdulatok szépségének felfedeztetése,
- zenei ízlés megalapozása,
- a hangszerek és hangszeres kíséret megismertetése, - tehetségek felismerése, beazonosítása, gondozása.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális tevékenységek a gyermekek számára örömforrást jelentenek, melyre, mint motivációs bázisra építünk. Számunkra ez a tevékenységöröm a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A művészeti tevékenységek motiváló feladatok megvalósításával segítik a gyermekek személyiségének fejlődését. A fejlesztés az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíti a képi - plasztikai kifejezőképesség, a komponáló, a térben való tájékozódó és rendező képességek alakulását, a fantáziavilág gazdagodását.

A hagyományos vizuális eszközök mellett előtérbe kerülnek a természetes anyagok. A vizuális-és barkácseszközök sokfélesége biztosított, a gyermekek számára folyamatosan elérhető. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. E mellett lehetővé tesszük a hagyományos eszközök és technikák használatát is, ezzel motiválva a kiegészítő eszközök készítését játéktevékenységekhez, dramatizáláshoz és egyéb tevékenységekhez.

A felsorolt anyagokkal kapcsolatos technikai alapelemek és eljárások elsajátítása fokozatosan történik az egyszerűbbtől a bonyolultabb műveletek felé, figyelembe véve gyermekeink képességeit. A hetirend és napirend viszonylatában a vizuális tevékenységek lehetősége a hét minden napján rendelkezésre áll.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja

5. nyíljon lehetőség az önkifejezésre, az alkotókedv felébresztésére,
6. gazdagodjon a tér- forma, és színérzék, 7. fejlődjön a képi gondolkodás, a finommotorika,
8. váljanak nyitottá az esztétikum befogadására.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka feladatai

- esztétikai élmények nyújtása,
- lehetőség teremtése az alkotásra,
- a gyermekek bátorítása az önkifejezésre,
- új technikák és anyagok megismertetése, kipróbálása,
- műalkotások, kiállítások megtekintése,
- tehetségek felismerése, beazonosítása, gondozása.

6.5. Mozgás

Óvodánkban a tárgyi feltételek lehetővé teszik, hogy gyermekek a tornaszobában, a fedett teraszokon és az udvaron is tevékenykedhessenek. Ezek a helyszínek a kitágult mozgástérben többféle mozgásra ösztönöznek és nyújtanak lehetőséget. Óvodánkban a mozgásos tevékenységekre jellemző a fejlesztő hatás, a regenerálódás lehetősége és a nagyfokú szabadság.

Az eltérő készpészsintek, terhelhetőségek megkövetelik, hogy mindennapi munkánk tervszerű és egymásra épített legyen, figyelembe véve a gyermeki spontaneitást. A mozgásos játékokkal biztosítható a testi és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Mindezek hozzájárulnak a gyermek személyiségének fejlődéséhez, mint pozitív énkép kialakulása, önkontrol, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, kooperáció, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

A mozgásos tevékenységek célja

- váljon igényükké a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás,
- fejlődjön pszichomotoros készpészgük és képességük, finommotoros mozgáskészpészgük, koordinációjuk, kondicionális képességeik,
- keltsék fel a sport iránti érdeklődést.

A mozgásos tevékenységek feladatai

- o a gyermekek meglévő mozgásfejlettségének és testi képességeinek felmérése, o derűs, oldott légkör megteremtése, o lateralitás (testséma, dominancia, térpercepció, alaplátás) fejlesztése.
- o lehetőségek, eszközök felkínálásával és biztosításával a gyermekek természetes mozgásának és testi képességeinek fejlesztése,
 - a gondozás és egészséges életmód nevelő hatásának erősítése
 - a mozgáskultúra fejlesztése
 - a személyiség komplex fejlesztése a játékos mozgások, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek által,

- természetes mozgásigény kielégítése,
- motoros képességek fejlesztése,
- tehetségek felismerése, beazonosítása, gondozása.

6.6. Külső világ tevékeny megismerése

a) Matematikai tartalmú tevékenységek

A matematikai tevékenységek biztosítják a tapasztalatszerzést, a véleménynyilvánítást, a kérdés lehetőségét.

Az óvodánkba kerülő gyermekek már rendelkeznek bizonyos matematikai tapasztalatokkal. Felismerik a tárgyak nagysága közötti különbségeket, képesek meghatározni kevés elemű halmaz számosságát.

A tanulási módok játékos szituációkba ágyazva segítik gyermekeink eligazodását a mindennapi életben. Egy - egy részképesség sokoldalú tevékenységgel fejleszthető. A fejlesztő tanulási tevékenységekben az észlelésre épülő, a mozgásos, a közösségi tevékenység aktív átélése biztosítja a tapasztalatszerzést. A matematikai részképességek fejlesztéseire a szabadon választott tevékenységekben, a játékban, a munka jellegű tevékenységek közben és az egyéb tervezett tanulási tevékenységekben is lehetőséget kínálunk, melyek helyszínei természetes vagy szimulált környezetek lehetnek. Ezek a lehetőségek adnak alkalmat a tehetségfejlesztésre és a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének elősegítésére is.

A matematikai nevelés célja

- szerezzenek matematikai tapasztalatokat játékos formában,
- fedezzék fel az őket körül vevő világ mennyiségi, formai összefüggéseit, - váljon tudássá a gyermek matematikai tapasztalata, érdeklődése.

A matematikai nevelés feladatai

1. a matematikai érdeklődés felkeltésének, kibontakoztatásának segítése,
2. tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése,
3. a környezet mennyiségi, nagyságbeli, térbeli és formai viszonyainak megismertetése, tevékenységeikben való alkalmazása,
4. problémahelyzetek teremtése,

5. kognitív képességek fejlesztése komplex óvodai tevékenységek keretén belül, játékos feladatok által,
6. tehetségek felismerése, beazonosítása, gondozása.

b) Természeti-emberi-tárgyi környezet

A természet szeretetére, a környezet természeti és társadalmi értékeinek megóvására, környezettudatos viselkedésre nevelés a célunk.

Természeti-emberi-tárgyi környezet célja

- tevékenységek közben ismerjék meg, óvják és alakítsák közvetlen környezetüket megfigyeléseik által és tapasztalatszerzésre építve,
- szerezzenek ismereteket a természetben és a társadalomban végbemenő folyamatokról és összefüggésekről,
- alakuljon környezettudatos magatartásuk.

Természeti-emberi-tárgyi környezet feladatai

- tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása,
- a környezettudatos gondolkodás, magatartás kialakítása,
- olyan szokások, viselkedésformák kialakítása, melyek meghatározzák a környezettel való harmonikus együttélést,
- a helyes ítéletalkotás képességének fejlesztése,
- tehetségek felismerése, beazonosítása, gondozása.

6.7. Munka jellegű tevékenység

Óvodánkban a gyermekek különböző képességekkel érkeznek, igen eltérő fejlettségi szinteket figyelhetünk meg az önkiszolgálás terén.

A gyermekeknek lehetőséget adunk a munkavégzésre. Olyan feladatokat biztosítunk, melyeket a gyermekek önállóan vagy kis segítséggel, örömmel végezhetnek.

A munka mint érték jelen van mindennapjainkban, munkavégzésünk és a gyermekekkel történő együttműködésünk modell értékű. Eközben természetes módon alakul a gyermekek szociális magatartása, társas kapcsolata, megélik a közösségért való tevékenykedés örömét is, egyre önállóbbá válnak.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, tervezést, a gyermekkel való együttműködést és fejlesztő, pozitív értékelést igényel.

Céljaink megvalósítása érdekében építünk a gyermekek nyitottságára, megismerési vágyára, aktivitására és önkéntességére, mégpedig úgy, hogy mindezek pozitív élmények átélésének forrásai lehessenek, mert ebben az esetben a gyermekek motiváltan fogják végezni a munkatevékenységeket.

A közösen elvégzett munkákban gyermekeink közvetlenül megélik a munka hasznosságát, értelmét.

Az eredményt hozó, szükségleteket kielégítő feladatokkal értelmi, erkölcsi, esztétikai értéket is közvetítünk a gyermek felé. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A kialakítandó szokás- és szabályrendszer felállítása nevelési programunk elveihez igazodóan pedagógusaink konszenzusán működik, óvodapedagógusaink saját kompetenciájába tartozik. Ennek kialakításában a következőket tartjuk szem előtt: fokozatosság, következetesség, tervszerűség, rugalmasság, differenciálás, rendszeresség, folyamatosság és kreativitás.

Munka jellegű tevékenységek óvodánkban

- Önkiszolgáló munka: saját személyével kapcsolatos munkák.
- Megbízások: társak érdekében végzett tevékenységek.
- Gyűjtőmunka.

A munka jellegű tevékenység célja

- szerezzenek tapasztalatokat az őket körülvevő világról, a munkavégzéshez szükséges attitűdök alakítása (kitartás, önállóság, felelősség és céltudatosság),
- a gyermekek a különböző tevékenységi formák által tanuljanak meg önállóan dönteni és egymás között a feladatokat megosztani,
- fokozódjon önállóságuk.

A munka jellegű tevékenység feladatai

- a gyermekek munkatevékenységgel kapcsolatos készségeinek, képességeinek fejlesztése, a munka mint érték megbecsülésére nevelés,
- a gyermek kitartásának, felelősségérzetének, kötelességtudatának, önértékelésének, közösségi érzésének alakítása a munkatevékenységek által,
- kooperációs készség fejlesztése,
- a tevékenységekhez szükséges eszközök biztosítása.

6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánk életének minden területén folyamatosan jelen van, a tevékenységben megvalósuló tanulás, spontán vagy irányított formában, amely a teljes személyiség fejlődését fejlesztését támogatja.

A tevékenységekben történő tanulás feltétele a gyermek érdeklődésének felkeltése, a motiváltság, a gyermek cselekvő aktivitása, valamint az, hogy a tapasztalatszerzés lehetőségét biztosítsuk.

Az óvodapedagógus hatékony módszerek alkalmazásával segíti elő a tanítás-tanulás eredményességét. Az óvodáskori tevékenységekben történő tanulás motiváltsága hatással van az iskolai tanulás örömteliségére.

Óvodapedagógusaink felkészültsége lehetőséget nyújt a gyermekek differenciált fejlesztésére, fejlődésének elősegítésére és a tehetséggondozásra.

A tevékenységekben történő tanulás formái

- utánzásos, minta - és modellkövetéses magatartás - és viselkedés (szokások kialakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- általunk irányított megfigyelések, felfedezés, tapasztalatszerzés, gyakorlati probléma - és feladatmegoldás,
- óvodapedagógusaink által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás, - cselekvéses tanulás.

A tevékenységekben történő tanulási tevékenység elsődleges célja

- a több érzékszervet igénybe vevő tapasztalásban és sokoldalú cselekedtetésben gyermekeink önként, örömmel vegyenek részt,
- az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire,
- fejlődjenek az óvodás gyermek kompetenciái,
- fejlődjön, erősödjön a kompetenciát növelő stratégia, attitűdök és a képességek.

A tevékenységekben történő tanulási tevékenység feladatai

- Minél több tevékenység, tárgy és jelenség megfigyelése természetes környezetben, a szabadban történjék, ahol gyermekeink személyes tapasztalatszerzéshez juthatnak, megismerhetik a felfedezés, kutatás örömét, rácsodálkozhatnak a természet szépségeire, illetve védelmére is nevel.
- Gyermekeink igényéhez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tevékenységi keretek és formák biztosítása, figyelembe véve gyermekeink kíváncsiságát, tudásvágyát, játékoságát.
- A gyermekeinkben kialakított értékek folyamatos megerősítése az óvodapedagógusok által, mely megerősítő tevékenység gyermekeink személyiségének fejlődését pozitívan befolyásolja. Az óvodapedagógus a tevékenységekben történő tanulás irányítása során személyre szabott pozitív egyéni, fejlesztő értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Gyermekeink önállóságának, figyelmének, kitartásának, aktivitásának, pontosságának, feladattudatának valamint értelmi képességeinek fejlesztése a pszichikus funkciók figyelembe vételével (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, fegyelem, gondolkodás, képzelet, kreativitás).

7. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodából a következő intézményi fokozatba lépő gyermek jellemzői - a kimeneti állapot

A köznevelésről szóló törvény 8. § (1) bekezdésének módosítása az óvodai nevelés pedagógiai tartalmát hangsúlyozza. A rendelkezés szerint az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelésre-oktatásra készíti fel.

Hat-hét éves korra a gyermekek többsége elér egy olyan fejlettségi szintet, amely alapján az óvodás gyermek iskolás gyermekké váljon. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az óvodából a következő intézményi fokozatba való lépésnek testi, pszichés és szociális kritériumai vannak, amelyek szükségesek a zökkenőmentes átmeneti folyamathoz, a sikeres iskolakezdéshez. Testi érettség jellemzői:

- arányos fejlettség,
- megfelelő teherbírás,
- összerendezett, harmonikus mozgás, helyes mozgáskoordináció és finommotorika, - mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését irányítani tudja.

Pszichés érettség jellemzői:

- közvetlen, szándékos bevézés és felidézés,
- szándékos figyelem időtartama, terjedelme, megosztása, átvitele megfelelő mértékű,
- a cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Szociális érettség jellemzői:

- képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és társaival,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- az elvárások, feladatok felé érdeklődéssel fordul,
- feladattudat, feladatmegértés, feladattartás jellemzi,
- kitartás, megfelelő munkatempó, - önállóság, önfegyelem.

8. TEHETSÉGGONDOZÁS

A tehetséggondozás célja, hogy az érdeklődő gyermekek kapjanak hatékony segítséget tehetségük felismeréséhez, és kibontakoztatásához, minél teljesebb és minél személyesebb információhoz jussanak a különböző tehetséggondozó lehetőségekről.

A tehetséggondozás intézményi szintű célja, feladatai, tevékenységei

Intézményi szinten a különleges bánásmódot igénylő tehetségigérek felismerése, tehetségük kibontakoztatásának segítése a célunk. Specifikus tehetség azonosítása esetén a szülőkkel történő szoros együttműködés kialakítására törekszünk.

A tehetséggondozást tehetségműhelyekben végezzük, a csoportból kiemelve a tehetséges gyermekeket partnerként bevonva a szülőket.

Hálózatépítés, együttműködés kialakítása a környezetünkben található tehetségpontokkal.

9. GYERMEKVÉDELEM, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZEDÉSEK

A gyermekvédelmi feladatok óvodánk Pedagógiai Programjának szerves részét képezik. A gyermekvédelmi feladatokat minden nevelési évben a felmérések, és a jelzések alapján a gyermekvédelmi szempontok figyelembe vételével végzi el az intézmény gyermekvédelmi felelőse.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek
- Beilleszkedési, tanulás, magatartási nehézzéggel küzdő (BTMN) gyermek
- Kiemelten tehetséges gyermek

b) Hátrányos helyzetű gyermek ○ Hátrányos helyzetű

(HH) gyermek ○ Halmazottan hátrányos helyzetű

(HHH) gyermek

Óvodánk gyermekvédelmi programjának céljai:

- érvényesüljön a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek képviselése,
- a differenciált, egyéni fejlesztési terv óvodapedagógus és pszichológus közreműködésével magas szakmai színvonalon valósuljon meg,

Óvodánk gyermekvédelmi programjának feladatai:

- gyermekvédelmi feladatok ellátása,
- a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és kompenzációja,
- veszélyeztettségének megelőzése, megszüntetése,
- a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése,
- a prevenció biztosítása,
- különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai nevelése, ellátása, egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő és a beilleszkedési tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN), valamint a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek integráltan történő, differenciált fejlesztése,
- szülők tájékoztatása a gyermeki jogokról és a gyermekek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatáshoz való hozzájutás lehetőségeiről,
- jelzés a megfelelő szervek, intézmények irányába a gyermekek veszélyeztettségének megelőzése érdekében,
- a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés kizárásával.

Programunk szervezeti formái

- felmérések, jelzések alapján egyedi segítségnyújtás,
- tanácsadás,
- családlátogatás,
- statisztika vezetése,
- együttműködés a szülőkkel, szakemberekkel.

Gyermekvédelmi felmérések

a) Óvodánkba járó gyermekek jellemzői gyermekvédelmi szempontból

- veszélyeztetett gyermekek száma,
- hátrányos helyzetű gyermekek száma (HH),

- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (HHH),
- sajátos nevelési igényű gyermekek száma, - nevelőszülőknél élő gyermekek száma.

b) A gyermekek családjainak jellemzői gyermekvédelmi szempontból

- három vagy több gyermekes családok száma,
- csonka családban élők,
- nevelőszülők által neveltek száma, - családgondozásban részesülők.

c) A veszélyeztetettség mértékének és okainak feltárása

- elhanyagoló nevelés,
- környezeti okok,
- egészségügyi okok,
- anyagi okok,
- megromlott családi kapcsolatok,
- egyéb okok (családon belüli erőszak, stb.).

Kapcsolattartás egyéb – gyermekvédelmi szempontból fontos - szervezetekkel

- Gyámhivatal – közvetlen, Gyámhivatal - nevelőszülők által
- Jegyző
- Szociális Osztály
- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Hajdú-Bihar Megyei Köznevelési Szolgálat Gyógynevelési Szakértői és Rehabilitációs Szolgáltató Központ
- Debrecen Megyei Jogú Város Család – és Gyermekjóléti Központja
- Rendőrség
- Ügyészség, Bíróság

Nemzetiséghez tartozó gyermekekkel kapcsolatos feladataink

Óvodánkban óvodapedagógusok segítségével mérjük fel a nemzetiségi és etnikai kisebbségben lévők számát. Szükség esetén feladatunk támogatásuk, a szülők tájékoztatása. Óvodánk a nemzetiségi, etnikai kisebbségi szervezetekkel – az aktualitásnak megfelelően -

kapcsolatot épít ki. Együttműködésünk indokoltság alapján, hivatalos megkeresés útján történik.

Migráns gyermekekkel kapcsolatos feladataink

- integráció,
- önanazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.

Óvodai, iskolai szociális segítő

- Az óvodában, a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:
- egyéni segítség, tanácsadás,
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka), o közösségi tevékenységek.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását, észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával. A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

10. Integrációs Pedagógiai Program

Integráció Pedagógiai Program célja

Az óvodánkba felvett 3-7 éves halmozottan hátrányos helyzetű gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással, tudatos óvodai nevelő- fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyt az iskolakezdéshez.

Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése- a szülőkkel, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Szakmai- és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolákkal- annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen megvalósuljon.

Integrációs Pedagógiai Program hatóköre

Az óvodánkba járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes köre, kiknek mindenkori létszáma az óvoda „Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek” nyilvántartásában kerül kimutatásra. A kimutatás fellelhetősége: intézményvezető irodában.

Integrációs Pedagógiai Program jellemzői

Gyermekközpontú és családorientált szemlélet, olyan interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja.

Az óvodánkban megvalósuló – integrált nevelés

A gyermekek számára biztosítjuk a haladást, fejlődést, erősítjük az óvodai befogadó nevelést. A gyermeki fejlődés nyomonkövetését a kidolgozott mérési eljárással az egyéni bánásmód elvét figyelembe véve valósítjuk meg.

A szülőkkel történő, a gyermekek mindenk felett álló érdekeinek szolgálatát előtérbe helyező, folyamatos kapcsolattartás az integrált nevelés sikeres záloga.

Továbbképzési programunkban preferáljuk a pedagógusok ez irányú képzésének támogatását.

Az óvodai fejlesztő munka keretében – a gyermekek igényéhez igazodva az óvoda biztosítja:

a) a gyermekek fejlesztésével kapcsolatos – a pedagógiai cél elérését biztosító – humán és tárgyi feltételeket,

b) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységeket,

c) az együttműködés kialakítását azokkal a szolgáltatókkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára megfelelő szolgáltatásokat biztosítanak.

Megteremtjük a szükséges feltételeket a gyermekek fejlődéséhez, haladásához, a befogadó óvodai nevelés erősítéséhez, a deszegregációs célú fejlesztés érdekében. Biztosítjuk a szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási folyamatának elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

11. CÉLMEGVALÓSÍTÁST SEGÍTŐ RENDSZER

11.1. Ünnepek, megemlékezések, rendezvények

Nevelőmunkánkban fontosnak tartjuk az ünnepélyek és megemlékezések méltó megszervezését, melyek a külsőségekben is megnyilvánulnak. A személyiség kialakulásának, az egyéni képességek kibontakoztatásának az ünnep keretén belül is teret adunk. Ünnepeinket családias, közvetlen hangulat jellemzi, mely bátorságot ad gyermekeinknek az egyéni szerepléshez, önmegvalósításhoz.

a) Az ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések célja -

alakuljon a közösséghez tartozás érzése,

- erősödjön a gyermekek közötti együttműködés,
- ismerjék meg kultúránkat,
- tiszteljék hagyományainkat,

b) Az ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések feladatai

- a megemlékezés külsőségeiben történő megjelenítése,
- a nap különlegességének megéreztetése,
- esztétikai élmények nyújtása, ízlésformálás, - hagyományok teremtése, ápolása.

Hagyományos ünnepeink

- Őszi Tehetséggála
- Mikulás – várás
- Tavaszi Tehetséggála
- Gyermekünk név- és születésnapjának megünneplése
- Anyák napja

Évet záró programok:

- Családi nap
- Kerékpártúra
- Kirándulások – gyermekek részére szervezve - Gyermeknap program
- Ovibúcsú

Néphagyományainkhoz kapcsolódó ünnepeink

- Advent – Csoportszintű készülődés
- Farsang- Téltemetés – Csoportszintű, gyermekek részére
- Húsvét – Csoportszinten, hagyományok, népszokások felelevenítése, ápolása.

Nemzeti ünnepeink, megemlékezéseink

- Október 23. – Forradalom és szabadságharc

- Március 15. – Forradalom és szabadságharc
- Június 04. – Nemzeti összetartozás napja

Évszak ünnepeink/”Zöld napok”

- Víz világnapja (március 22.)
- Egészség Világnap (április 08.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)- Családi nap
- Takarítási világnap (szeptember 23.)
- Zenei Világnap (október 1.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Madárkarácsony (december)

11.2. A Pedagógiai Program megvalósításához szükséges eszköz és felszerelés

A Szabadságtelepi Óvoda Pedagógiai Programjának megvalósításához szükséges eszközt és felszerelést: a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 2.sz. melléklet a „Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről” tartalmazza.

Debrecen, 2020. augusztus 04.

Váradiné Tornyai Zsuzsa
Váradiné Tornyai Zsuzsa
Intézményvezető